

De vaste commissie voor Financiën heeft op 21 februari 2020 enkele vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd over de op 2 juli 2019 door hem toegezonden brief inzake «Deelname *Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA)* in het *tax committee van de American Chamber of Commerce in the Netherlands* (AmCham) (Kamerstuk 32 637, nr. 376).

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

Adjunct-griffier van de commissie,
Freriks

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief «Deelname NFIA in het tax committee van het AmCham» en hebben enkel een aantal opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de dialoog tussen de overheid en de praktijk gevoerd moet blijven worden. In het belang van een goed vestigingsklimaat hecht de VVD-fractie aan de functie van de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en de rol die de NFIA speelt ten bate van onze economische ontwikkeling. Goede promotie en een uitgebreid netwerk heeft een positieve invloed op de aantrekkingskracht van het Nederlandse vestigingsklimaat. De NFIA opereert transparant en bemoeit zich niet inhoudelijk met andere activiteiten. Hierbij moeten de relaties zakelijk en professioneel blijven. De leden van de VVD-fractie ondersteunen de lijn van het kabinet ten behoeve van de invulling van de NFIA.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Van Weyenberg (D66) en Leijten (SP) over ambtenaren die deelnemen aan belastingcommissies van lobbyclubs van buitenlandse bedrijven. Deze leden delen dat een dialoog tussen de overheid en maatschappelijke organisaties, belangenorganisaties en bedrijven waardevol is, maar zijn van mening dat Nederlandse ambtenaren niet als vaste deelnemer aan overleggen van belastingcomités van lobbyclubs zouden moeten deelnemen. Deelt de Minister de mening dat het ongewenst is dat Nederlandse ambtenaren, in welke rol dan ook, als vaste deelnemer deelnemen aan overleggen van lobbyclubs, bijvoorbeeld lobbyclubs van buitenlandse bedrijven? Zo nee, waarom niet? Aanvullend hebben deze leden de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de D66-fractie merken op dat de Minister spreekt van een toehoordersrol, maar ook aangeeft dat er naast een signaalfunctie sprake is van een promotiefunctie. Hoe verhouden deze functies zich eigenlijk tot elkaar? Hoe weet een ambtenaar nu welke functie hij aan moet nemen? Vervult één en dezelfde persoon zowel een signaal- als promotiefunctie, of zijn deze functies strikt gescheiden? De leden van de D66-fractie lezen dat de desbetreffende toehoorder zou bijdragen aan het creëren van draagvlak onder de andere deelnemers van het overleg. Deze leden vragen of het creëren van draagvlak volgens de Minister beter past bij de signaalfunctie of promotiefunctie en of het creëren van draagvlak past bij de rol van toehoorder.

De leden van de D66-fractie constateren dat het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en AmCham meerdere malen samen dinerbijeenkomsten hebben georganiseerd. Ook constateren deze leden dat het Ministerie van EZK deze diners vroeger in zijn geheel financierde.¹ Deze leden vragen in welke jaren het Ministerie van EZK en/of de NFIA financieel heeft bijgedragen aan deze diners. Kunt u een uitputtend overzicht geven van de jaarlijkse financiële bijdragen aan het organiseren van deze diners? Hoe zijn deze bijdragen terug te vinden in de eerdere begrotingen van het Ministerie van EZK? Hoe oordeelt u over de bijdragen

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2019/11/25/besluit-op-wob-verzoek-over-american-chamber-of-commerce>, document 5, p. 44 en p. 69.

van het ministerie aan de organisatie van deze diners? Kunt u ook aangeven met welke belangenorganisaties het Ministerie van EZK nog meer dergelijke dinerbijeenkomsten organiseert en heeft georganiseerd? Welke financiële bijdragen heeft het Ministerie van EZK en/of de NFIA hiervoor geleverd? De leden van de D66-fractie vragen op basis van welke criteria is overgegaan tot het geheel of gedeeltelijk financieren van dergelijke dinerbijeenkomsten. Deze leden vragen hoe het besluit, om dergelijke dinerbijeenkomsten te financieren, is gecommuniceerd met de Tweede Kamer. De leden van de D66-fractie vragen waarom de Minister bij de eerdere beantwoording enkel wijst op incidentele deelnamekosten tussen 2015 en 2017 voor diners waar de NFIA aan deelnam en een éénmalige financiële bijdrage voor een netwerkseminar in 2015. Waarom heeft de Minister niet direct inzicht gegeven in de bijdragen van het Ministerie van EZK aan de organisatie van de dinerbijeenkomsten die het ministerie geheel of gedeeltelijk heeft gefinancierd?

De leden van de D66-fractie lezen in de begroting dat de dienstverlening van de NFIA bestaat uit «advies, informatievoorziening en praktische assistentie en discrete toegang tot een breed netwerk van zakelijke partners en overheden».² Ook andere bronnen¹ wijzen op de snelle assistentie die de NFIA kan bieden wanneer bedrijven een uitbreiding of vertrek overwegen. Kunt u uiteenzetten over wat voor informatie en assistentie dit gaat? Kunt u nader toelichten waarom deze toegang discreet moet zijn?

De leden van de D66-fractie lezen dat de verslagen van de reguliere overleggen van het belastingcomité van AmCham van de vaste deelnemer van de NFIA niet openbaar zijn. Deze leden vragen of deze verslagen wel aanwezig zijn. Deze leden vragen de Minister om de Kamer te informeren over de, niet bedrijfsvertrouwelijke, hoofdpunten uit deze overleggen. De leden van de D66-fractie vragen of, in aanvulling op de deelname van de NFIA aan de tax committee, de rijksoverheid in enige vorm deelneemt aan andere reguliere overleggen van AmCham.

De leden van de D66-fractie constateren dat de executive director van AmCham zitting neemt in de werkgroep Vestigingsklimaat die wordt voorgezeten door een ambtenaar.³ Is deze werkgroep Vestigingsklimaat een ambtelijke werkgroep? Zitten hier meer vertegenwoordigers van externe belangenorganisaties en commerciële organisaties in? Is deze werkgroep nog steeds actief? Sinds wanneer neemt AmCham zitting in deze werkgroep? Is deze werkgroep onderdeel van het Internationaal Strategisch Overleg Nederland of gaat het om een andere werkgroep? De leden van de D66-fractie vragen of er ook vergelijkbare ambtelijke werkgroepen zijn voor de aanpak van belastingontwijking- en ontduiking, één van de andere fiscale prioriteiten van dit kabinet. Deze leden vragen of daar ook externe belangenorganisaties, waaronder ngo's die zich inzetten voor het beperken van belastingontwijking en -ontduiking, vertegenwoordigd zijn. De leden van de D66-fractie vragen of Nederlandse ambtenaren als vaste deelnemer, in welke rol dan ook, deelnemen aan reguliere overleggen van maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties die zich inzetten voor de aanpak van belastingontwijking- en ontduiking. Deze leden vragen of de Minister kan bevestigen dat de aanpak van belastingontwijking- en ontduiking net als lagere lasten op arbeid, en aantrekkelijk vestigingsklimaat, verdere vergroening en goede uitvoerbaarheid van het belastingstelsel de vijf beleidsprioriteiten van dit kabinet zijn als het gaat om het belastingstelsel.

² Kamerstuk 35 300 XIII, nr. 1, p. 78

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2019/11/25/besluit-op-wob-verzoek-over-american-chamber-of-commerce>, document 14, p. 64.

Tot slot lezen de leden van de D66-fractie in de begroting van het Ministerie van EZK dat de evaluatie van de NFIA in 2019 zou worden afgerond.⁴ Klopt het dat deze evaluatie nog niet is afgerond? Wanneer wordt de evaluatie en de kabinetsappreciatie naar de Tweede Kamer gestuurd? Op welke wijze wordt daarbij ingegaan op de doelstellingen, doeltreffendheid en doelmatigheid van de NFIA? Welk deel van de bijdragen aan agentschappen en RVO, zoals opgenomen in de begroting van EZK, is gereserveerd voor de NFIA? Hoe heeft deze bijdragen zich over de periode van 2010 tot en met heden ontwikkeld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GL

De leden van de fractie van GroenLinks vragen de Minister of hij in beeld kan brengen hoe het speelveld eruitziet op fiscaal lobbygebied. Hoe vaak spreekt de NFIA bijvoorbeeld met ngo's en andere organisaties die pleiten voor eerlijkere belastingen voor multinationals? Hoe vaak spreekt de NFIA met lobbyisten die pleiten voor lagere belastingen voor multinationals? Kunnen deze vragen ook beantwoord worden voor ambtenaren in het algemeen (EZK, Financiën, etc.)?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen de Minister of hij het speelveld op fiscaal lobbygebied evenwichtig vindt. Zo ja, waarom?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie lezen in de reactie van de Minister dat de NFIA tot taak heeft buitenlandse bedrijven te helpen en te adviseren over hun activiteiten in Nederland en dat goede contacten met diverse partijen daarbij vereist zijn. Deze leden verbazen zich erover dat advisering aan de Amerikaanse, Japanse, Duitse, Britse, Franse, Chinese, Zuid-Afrikaanse en Poolse kamers van koophandel over het Nederlandse fiscale klimaat daaronder wordt geschaard. Zij merken op dat de toehoordersrol waarover de Minister spreekt als het gaat om de aanwezigheid bij overleggen van de Amerikaanse kamer van koophandel ruim wordt opgevat als hier ook aan duiding van ontwikkelingen op het gebied van het vestigingsklimaat wordt gedaan. Zij vragen de Minister in welke mate regeringsbeleid in de afgelopen jaren is beïnvloed door wat het NFIA heeft vernomen bij deze bijeenkomsten, bijvoorbeeld bij de grillige beleidskeuzes omtrent de afschaffing van de dividendbelasting. Deze leden vragen de Minister waarom een dergelijke bijzondere positie is gecreëerd voor deze groep bedrijven en of hij van mening is dat een dergelijke toehoordersrol ook zou moeten gecreëerd voor burgers die ontevreden zijn over de ontwikkelingen van het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister, in reactie op de beantwoording van vragen van de leden Van Weyenberg en Leijten, om een uiteenzetting van de frequentie van deelname aan de belastingoverleggen van de verschillende buitenlandse kamers van koophandel en sinds wanneer aan deze overleggen wordt deelgenomen. Tevens vragen deze leden in hoeverre de Nederlandse Kamer van Koophandel dergelijke overleggen in het buitenland organiseert en in hoeverre aan politieke beïnvloeding wordt gedaan. Welke verslaglegging wordt gedaan, hoe wordt de informatie gedeeld met de diverse betrokken departementen en hoe wordt politieke controle van deze processen mogelijk gemaakt? Deze leden vragen om het geheim verklaren van deze informatie nader te beargumenteren indien zij deze vragen niet wenst te beantwoorden.

---

⁴ Kamerstuk 35 300 XIII, nr. 1, p.229.

De leden van de SP-fractie vragen de regering in hoeverre de multinationale ondernemingen die bij de diverse belastingoverleggen aanwezig zijn om over het Nederlandse fiscale vestigingsklimaat te praten met vertegenwoordigers van de Nederlandse rijksoverheid ook reeds vertegenwoordigd zijn via de werkgeverskoepels VNO-NCW en MKB-Nederland en het zeer uitgebreide landschap van vakorganisaties dat Nederland rijk is en waarom deze een andere behandeling krijgen. Welk deel van deze bedrijven is niet dusdanig substantieel gevestigd in Nederland dat het zich enkel bij de belastingoverleggen van de Kamers van Koophandel heeft aangesloten en deelt zij daarmee de conclusie dat deze bedrijven enkel in Nederland gevestigd zijn om fiscale redenen?

De leden van de SP-fractie vragen de regering of uit de contacten van het NFIA met de diverse kamers van koophandel contacten tussen bedrijven en departementen zijn voortgekomen en of het NFIA advies heeft gegeven aan deelnemers aan de belastingoverleggen over verlaging van de grondslag voor de vennootschapsbelasting.